

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022 - 2025

Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Psychologia
Kod przedmiotu*	IIA1
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Pedagogiki
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa/ Kolegium Nauk Humanistycznych UR
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	Studia I stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok I, semestr 1, 2.
Rodzaj przedmiotu	B.1 PSYCHOLOGIA
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr Anna Wańczyk-Welc
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Pracownicy Zakładu Psychologii

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykład	Ćwiczenia audytorijne	Warsztaty zintegrowane	Liczba pkt. ECTS
1	30	30		2
2			30	2

1.2. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Zaliczenie z oceną, EGZAMIN

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Zainteresowanie życiem psychicznym i funkcjonowaniem człowieka w systemie oświatowym.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami z zakresu psychologii oraz ukształtowanie umiejętności wykorzystywania uzyskanej wiedzy w działalności praktycznej.
C2	Poznanie i zrozumienie przez studentów struktury życia psychicznego i zachowań człowieka, podstawowych procesów psychicznych oraz praw i prawidłowości rządzących tymi procesami, a także czynników determinujących ich przebieg, w kontekście różnych koncepcji psychologicznych

	<i>człowieka.</i>
C3	<i>Zapoznanie z prawidłowościami funkcjonowania jednostki w grupie społecznej oraz zawodowej, z wiedzą dotyczącą determinant ludzkiego zachowania oraz z niektórymi zjawiskami społecznymi i ich skutkami.</i>
C4	<i>Prawidłowe wykorzystywanie przez studentów nabytej wiedzy i umiejętności w codziennej działalności zawodowej.</i>

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
STUDENT ZNA I ROZUMIE:		
EK_01	PODSTAWOWE POJĘCIA PSYCHOLOGII: PROCESY POZNAWCZE, SPOSTRZEGANIE, ODBIÓR I PRZETWARZANIE INFORMACJI, MOWĘ I JĘZYK, MYŚLENIE I ROZUMOWANIE, UCZENIE SIĘ I PAMIĘĆ, ROLĘ UWAGI, EMOCJE I MOTYWACJE W PROCESACH REGULACJI ZACHOWANIA, ZDOLNOŚCI I UZDOLNIENIA, PSYCHOLOGIĘ RÓŻNIC INDYWIDUALNYCH - RÓŻNICE W ZAKRESIE INTELIGENCJI, TEMPERAMENTU, OSOBOWOŚCI I STYLU POZNAWCZEGO	NW2
EK_02	PROCES ROZWOJU UCZNIA W OKRESIE DZIECIŃSTWA, ADOLESCENCJI I WCZESNEJ DOROSŁOŚCI: ROZWÓJ FIZYCZNY, MOTORYCZNY I PSYCHOSEKSUALNY, ROZWÓJ PROCESÓW POZNAWCZYCH (MYŚLENIE, MOWA, SPOSTRZEGANIE, UWAGA I PAMIĘĆ), ROZWÓJ SPOŁECZNO-EMOCJONALNY I MORALNY, ZMIANY FIZYCZNE I PSYCHICZNE W OKRESIE DOJRZEWANIA, ROZWÓJ WYBRANYCH FUNKCJI PSYCHICZNYCH, NORMĘ ROZWOJOWĄ, ROZWÓJ I KSZTAŁTOWANIE OSOBOWOŚCI, ROZWÓJ W KONTEKŚCIE WYCHOWANIA, ZABURZENIA W ROZWOJU PODSTAWOWYCH PROCESÓW PSYCHICZNYCH, TEORIE INTEGRALNEGO ROZWOJU UCZNIA, DYSHARMONIE I ZABURZENIA ROZWOJOWE U UCZNIÓW, ZABURZENIA ZACHOWANIA, ZAGADNIENIA: NIEŚMIAŁOŚCI I NADPOBUDLIWOŚCI, SZCZEGÓLNYCH UZDOLNIEŃ, ZABURZEŃ FUNKCJONOWANIA W OKRESIE DORASTANIA, OBNIŻENIA NASTROJU, DEPRESJI, KRYSZALIZOWANIA SIĘ TOŻSAMOŚCI, DOROSŁOŚCI, IDENTYFIKACJI Z NOWYMI ROLAMI SPOŁECZNYMI, A TAKŻE KSZTAŁTOWANIA SIĘ STYLU ŻYCIA;	NW2
EK_03	TEORIĘ SPOSTRZEGANIA SPOŁECZNEGO I KOMUNIKACJI: ZACHOWANIA SPOŁECZNE I ICH UWARUNKOWANIA, SYTUACJĘ INTERPERSONALNĄ, EMPATIĘ, ZACHOWANIA ASERTYWNE, AGRESYWNE I ULEGŁE, POSTAWY, STEREOTYPY, UPREDZENIA, STRES I RADZENIE SOBIE Z NIM, POROZUMIEWANIE SIĘ LUDZI W INSTYTUCJACH, REGUŁY WSPÓŁDZIAŁANIA, PROCESY KOMUNIKOWANIA SIĘ, BARIERY W KOMUNIKOWANIU SIĘ, MEDIA I ICH WPŁYW WYCHOWAWCZY, STYLE KOMUNIKOWANIA SIĘ UCZNIÓW I NAUCZYCIELA, BARIERY W KOMUNIKOWANIU SIĘ W KLASIE, RÓŻNE FORMY KOMUNIKACJI - AUTOPREZENTACJĘ, AKTYWNE SŁUCHANIE, EFEKTYWNE NADAWANIE, KOMUNIKACJĘ NIEWERBALNĄ, POROZUMIEWANIE SIĘ EMOCJONALNE W KLASIE, POROZUMIEWANIE SIĘ W SYTUACJACH KONFLIKTOWYCH;	NW2 NW5 NW12
EK_04	PROCES UCZENIA SIĘ: MODELE UCZENIA SIĘ, W TYM KONCEPCJE KLASYCZNE I WSPÓŁCZESNE UJĘCIA W OPARCIU O WYNIKI BADAŃ NEUROPSYCHOLOGICZNYCH, METODY I TECHNIKI UCZENIA SIĘ Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWIJANIA METAPOZNAWANIA, TRUDNOŚCI W UCZENIU	NW2 NW5

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

	SIĘ, ICH PRZYCZYNY I STRATEGIE ICH PRZEZWYCIĘŻANIA, METODY I TECHNIKI IDENTYFIKACJI ORAZ WSPOMAGANIA ROZWOJU UZDOLNIEŃ I ZAINTERESOWAŃ, BARIERY I TRUDNOŚCI W PROCESIE KOMUNIKOWANIA SIĘ, TECHNIKI I METODY USPRAWNIANIA KOMUNIKACJI Z UCZNIEM ORAZ MIĘDZY UCZNIAMI	
EK_05	ZAGADNIENIA AUTOREFLEKSJI I SAMOROZWOJU: ZASOBY WŁASNE W PRACY NAUCZYCIELA - IDENTYFIKACJA I ROZWÓJ, INDYWIDUALNE STRATEGIE RADZENIA SOBIE Z TRUDNOŚCIAMI, STRES I NAUCZYCIELSKIE WYPALENIE ZAWODOWE	NW12
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:		
EK_06	OBSERWOWAĆ PROCESY ROZWOJOWE UCZNIÓW	NU1
EK_07	OBSERWOWAĆ ZACHOWANIA SPOŁECZNE I ICH UWARUNKOWANIA;	NU1
EK_08	SKUTECZNIE I ŚWIADOMIE KOMUNIKOWAĆ SIĘ;	NU1 NU3
EK_09	POROZUMIEĆ SIĘ W SYTUACJI KONFLIKTOWEJ;	NU3
EK_10	ROZPOZNAWAĆ BARIERY I TRUDNOŚCI UCZNIÓW W PROCESIE UCZENIA SIĘ	NU3 NU12
EK_11	IDENTYFIKOWAĆ POTRZEBY UCZNIÓW W ROZWOJU UZDOLNIEŃ I ZAINTERESOWAŃ	NU1
EK_12	RADZIĆ SOBIE ZE STRESEM I STOSOWAĆ STRATEGIE RADZENIA SOBIE Z TRUDNOŚCIAMI	NU3
EK_13	ZAPLANOWAĆ DZIAŁANIA NA RZECZ ROZWOJU ZAWODOWEGO NA PODSTAWIE ŚWIADOMEJ AUTOREFLEKSJI I INFORMACJI ZWROTNEJ OD INNYCH OSÓB	NU1
W zakresie umiejętności absolwent jest gotów do:		
EK_14	AUTOREFLEKSJI NAD WŁASNYM ROZWOJEM ZAWODOWYM	NK3 NK7
EK_15	WYKORZYSTANIA ZDOBYTEJ WIEDZY PSYCHOLOGICZNEJ DO ANALIZY ZDARZEŃ PEDAGOGICZNYCH	NK4

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Definicja i cele psychologii jako nauki. Role zawodowe psychologów. Dziedziny psychologii.
Współczesne kierunki w psychologii: wybrane koncepcje.
Modele uczenia się, w tym koncepcje klasyczne i współczesne ujęcia.
Proces rozwoju człowieka - sposoby ujmowania człowieka w rozwoju, psychologia biegu życia ludzkiego, właściwości rozwoju, zmiana rozwojowa, prawidłowości i nieprawidłowości rozwojowe, uwarunkowania rozwoju, porządkujący podział życia ludzkiego na stadia rozwojowe.
Wybrane koncepcje rozwojowe i ich zastosowanie w pracy nauczyciela.
Klasa szkolna jako grupa społeczna. Postawy, stereotypy, uprzedzenia. Teorie atrybucji i spostrzegania społecznego.
Psychologia różnic indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Procesy psychiczne człowieka – poznawcze (spostreganie, wyobraźnia, uwaga, pamięć, myślenie), emocjonalne, motywacyjne.
Charakterystyka okresów rozwojowych człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem okresu dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości (rozwój fizyczny, motoryczny, psychoseksualny, poznawczy, społeczno-emocjonalny i moralny).
Mechanizmy i techniki wychowawcze. Kompetencje wychowawcze i błędy w wychowaniu.

Wychowawcze i antywychowawcze oddziaływanie mediów.
Trudności w uczeniu się, ich przyczyny i strategie ich przewycięzania.
Dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów. Zaburzenia zachowania. Problemy emocjonalne dzieci i młodzieży.
Zdolności i uzdolnienia. Funkcjonowanie ucznia zdolnego w szkole, praca z uczniem zdolnym.
Stres i radzenie sobie ze stresem. Nauczycielskie wypalenie zawodowe.

C. Problematyka warsztatów zintegrowanych

Komunikowanie interpersonalne. Komunikacja werbalna i niewerbalna. Prawidłowości i bariery komunikacyjne. Techniki komunikacyjne.
Asertywność nauczyciela. Budowanie postawy asertywnej.
Rozwiązywanie konfliktów. Style porozumiewania się w sytuacjach konfliktowych.
Indywidualne style radzenia sobie ze stresem.
Organizacja pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról społecznych formalnych i nieformalnych.
Hospitacja w instytucjach edukacyjnych/opiekuńczo-wychowawczych: obserwacja sytuacji i zdarzeń pedagogicznych z wykorzystaniem wiedzy psychologicznej.
Porozumiewanie się ludzi w instytucjach, reguły współdziałania i współpracy, procesy komunikowania się podmiotów edukacyjnych.
Analiza podstawowych zagadnień edukacji włączającej, a także sposobów realizacji zasady inkluzji.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład z prezentacją multimedialną.

Ćwiczenia audytoryjne: analiza i interpretacja tekstów źródłowych z dyskusją, rozwiązywanie problemów, referat.

Ćwiczenia warsztatowe zintegrowane: praca indywidualna i w grupach, burza mózgów, obserwacja, analiza przypadków.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia np. (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01 - 05	egzamin pisemny, kolokwium	wykład ćw. audytoryjne
EK_06 - 10	obserwacja w trakcie zajęć, ocena aktywności	ćw. warsztatowe zintegrowane
EK_11 - 12	obserwacja, przygotowanie pracy pisemnej dotyczącej zaobserwowanego problemu	Ćw. warsztatowe zintegrowane

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<p>WYKŁADY: Egzamin - zaliczenie pisemne testu sprawdzającego efekty kształcenia: na min. 20 możliwych do uzyskania punktów:</p> <p>1) dostateczne – przy osiągnięciu przez studenta wyniku testu sprawdzającego wiedzę w granicach 51-59% - ocena dostateczna (3,0);</p> <p>2) więcej niż dostateczne – przy osiągnięciu przez studenta wyniku testu sprawdzającego wiedzę w</p>
--

granicach 60-69% - ocena dostateczna plus (3,5);

3) dobre – przy osiągnięciu przez studenta wyniku testu sprawdzającego wiedzę w granicach 70-79% - ocena dobra (4,0);

4) więcej niż dobre – przy osiągnięciu przez studenta wyniku testu sprawdzającego wiedzę w granicach 80-89% - ocena dobra plus (4,5);

5) bardzo dobre – przy osiągnięciu przez studenta wyniku testu sprawdzającego wiedzę w granicach 90-100% - ocena bardzo dobra (5,0).

ĆWICZENIA: Metody weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy: student rozpoznaje odpowiedź w teście jednokrotnego wyboru na kolokwium zaliczeniowym i prawidłowo odpowiada na pytania w trakcie zajęć..

Metody weryfikacji efektów kształcenia w zakresie umiejętności: krótkie zadania domowe, obserwacja zachowań, ocena zaangażowania w dyskusji (ocena formująca) pozwalająca ocenić umiejętności praktyczne studenta.

Metody weryfikacji efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych: rozwiązywanie zadań problemowych, w trakcie których student jest obserwowany przez nauczyciela.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające planu z studiów	90
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	25
SUMA GODZIN	120
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

- Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:
Aronson, E., Wilson, T. D., Akert, R. M., Psychologia społeczna. Warszawa: Zysk i Sp., 2012.
Brzezińska A.I., Appelt K. i Ziółkowska B., Psychologia rozwoju człowieka. Gdańsk: GWP, 2016.
Dembo, M. H., Stosowana psychologia wychowawcza. Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, 1997.
Litzke, S. M., Schuh, H., Stres, mobbing i wypalenie zawodowe. Gdańsk: GWP, 2007.
Mietzel G., Wprowadzenie do psychologii. Sopot: GWP, 2014.
Pasternak, J., Perenc, L., Radochoński, M., Podstawy psychopatologii dla pedagogów. Rzeszów :

Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2017.

Trempała, J., Psychologia rozwoju człowieka. Warszawa: PWN, 2016.

Zimbardo P. i Gerrig R., Psychologia i życie. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2017.
- wybrany artykuł naukowy z aktualnego czasopisma psychologicznego

Literatura uzupełniająca:

Chełpa, S., Witkowski, T., Psychologia konfliktów. Warszawa: Bez Maski, 2015.

Gordon, T., Wychowanie bez porażek w szkole. Warszawa: Instytut Wyd. PAX, 2007.

Jegier, A. (red.), Rodzice nauczyciele media. Kto ponosi odpowiedzialność za wychowanie i edukację dzieci? Warszawa: Wyd. Difin, 2013.

Król-Fijewska, M., Stanowczo, łagodnie, bez lęku. Warszawa: Wydawnictwo W.A.B., 2005.

Faber, A., Mazlish E., Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły. Poznań: Wydawnictwo Media Rodzin, 2013.

McKay, M., Davis, M. i Fanning, P., Sztuka skutecznego porozumiewania się. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2019.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej